

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 2025/0151-2

Saksbehandler: Rudi Wiers
Saksansvarlig: Marita Mæland Skjæveland

Dato: 11.04.2025

Høringsuttalelse - Forslag til ny lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

1 Om høringen

Konkurransetilsynet viser til Energidepartementets ("departementet") høringsbrev 10. mars 2025 med forslag til ny lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger. Høringsfristen er 21. april 2025.

Forslaget innebærer å innføre en Norgespris på strøm, som betyr at husholdningene avregnes mot en fast pris på 40 øre per kWh eksklusiv merverdiavgift. Norgespris er et valgfritt alternativ til dagens strømstønadsordning. I motsetning til dagens strømstønadsordning er det foreslått at Norgespris skal omfatte strømforbruk både i boliger og fritidsboliger. Formålet med forslaget er å gi forutsigbarhet og å trygge husholdningenes strømutfgifter.

Departementet foreslår at Norgespris skal gjelde fra og med 1. oktober 2025 med varighet frem til 31. desember 2029, der prisen kan justeres en gang per år. Norgespris er ikke en fastprisavtale i sluttbrukermarkedet, men en statlig stønadsordning. Husholdninger må fremdeles ha en strømvtales med en kraftleverandør. Forslaget innebærer at husholdningene må inngå avtale om Norgespris med nettselskapet. De totale strømkostnadene til husholdninger som inngår avtale om Norgespris vil fortsatt omfatte nettleie, avgifter og påslag fra kraftleverandøren.

Departementet foreslår videre at Norgespris skal ha et forbrukstak. Det er foreslått at forbrukstaket for husholdninger settes til enten 5 000, 4 000 eller 3 000 kWh per måned per målepunkt i boliger, mens for fritidsboliger er det foreslått enten 1 500, 1 000 eller 500 kWh per måned per målepunkt. For alt overskytende forbruk må kunden betale strømprisen i henhold til kundens strømvtales. Departementet ber i høringsbrevet om innspill til nivået på forbrukstaket for husholdninger og fritidsboliger i avtalen om Norgespris.

I den gjeldende strømstønadsordningen, som departementet samtidig foreslår å forlenge, gjelder et forbrukstak på 5 000 kWh per måned per målepunkt. Med bakgrunn i samme argumentasjon som for Norgesprisordningen, foreslår departementet at forbrukstaket for husholdninger settes til 5 000, 4 000 eller 3 000 kWh per måned per målepunkt. Departementet foreslår også å forlenge den gjeldende strømstønadsordningen til 31. desember 2029.

2 Konkurransetilsynets merknader

Energidepartementet har foreslått å innføre Norgespris for å gi norske husholdninger økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med volatile og tidvis svært høye strømpriser.

Konkurransetilsynets samfunnsoppdrag er å bidra til effektiv ressursbruk ved å fremme konkurranse som er til fordel for næringsliv og forbrukere i Norge. Når det gjelder ulike tiltak

for omfordeling og beredskap (strømstøtte) mot høye strømpriser, ga tilsynet i forbindelse med høringen av Strømprisutvalgets rapport uttrykk for skepsis til politisk bestemte tak eller rabatter på sluttbrukerprisen som griper inn i en sentral konkurranseparameter. Slike tiltak bryter med dagens markedsmodell og svekker betydningen av prissignalene fra engrosmarkedet både for forbruk og nyetableringer.¹ Det samme gjelder, om enn i mindre grad, for støtte som tildeles over strømregningen.

Selv om Konkurransetilsynet er skeptisk til innføring av Norgespris, er det likevel positivt at organiseringen av den går gjennom avtale med nettselskapet, noe som betyr at man ikke griper direkte inn i konkurransen mellom aktører i engros- og sluttbrukermarkedet eller i prismekanismen. Samtidig vil husholdningene som inngår avtale om Norgespris ikke bli eksponert for prissignalene fra markedet, noe som isolert sett vil gi reduserte insentiver til å redusere strømforbruket når strømprisen er høy. Gitt at Norgespris er en statlig finansiert fastpris når markedsprisen er høyere enn 40 øre, kan man forvente at en stor andel av husholdningene i Sør-Norge vil inngå avtale om Norgespris og at en stor andel av husholdningene dermed isolert sett vil få redusert insentiv til å redusere strømforbruket når prisene øker. Tilsynet mener derfor at det er grunn til å forvente at Norgespris vil føre til høyere forbruk fra husholdningene, som igjen vil bidra til høyere markedspriser i engrosmarkedet. Dette vil særlig ramme bedriftene, som ikke er omfattet av Norgespris. En annen konsekvens av økt forbruk fra husholdningene, særlig i timer der etterspørselen allerede er høy, er at det kan føre til flere eller mer langvarige flaskehalsar og dermed gi større prisforskjeller mellom ulike prisområder. Dette kan ha uheldige konsekvenser på etterspørselssiden for bedrifter som benytter strøm som innsatsfaktor og er lokalisert i ulike prissoner, men som er konkurrenter i samme geografiske marked. En annen konsekvens av høyere forbruk er behov for nye investeringer i kraftproduksjon og nettkapasiteten, sammenlignet både med dagens strømstøtnadsordning og en situasjon uten strømstønad.

Effektene som Konkurransetilsynet har pekt på over vil også til en viss grad gjelde under dagens strømstøtnadsordning. Forslaget om Norgespris på 40 øre eller mer per kWh innebærer imidlertid en vesentlig utvidelse av dagens støtnadnivå hvor staten dekker 90 prosent av spotprisen utover 75 øre per kWh eksklusive merverdiavgift. Innføring av Norgespris vil altså isolert sett redusere forbrukernes insentiver til å spare på strøm og fordele strømforbruket gjennom døgnet, også sammenlignet med dagens strømstøtnadsordning. I tillegg til dette vil Norgespris omfatte om lag 450 000 fritidsboliger, som ikke er dekket av dagens strømstøtnadsordning med mindre støtnadmottakeren har fritidsboligen som sin faste bolig.²

Dersom departementet velger å innføre Norgespris, mener Konkurransetilsynets at en bør vurdere om forbrukstaket for Norgespris, skal settes lavere enn 3 000 kWh for å minimere de negative effektene som det er redegjort for over. Tilsynet mener at forbrukstaket på 5 000 kWh per måned per målepunkt i dagens strømstøtnadsordning i alle fall ikke bidrar til dette i særlig grad, og viser til at maksimalt fire prosent av alle husholdninger hadde et forbruk som oversteg dette nivået i en eller flere måneder i 2024.³ Tilsynet viser videre til at høringsnotatet oppgir at gjennomsnittlig forbruk per husholdning var 15 700 kWh per år i 2023, tilsvarende 1 700 kWh per måned, selv om det var store variasjoner blant ulike husholdningstyper.⁴ Et lavt forbrukstak vil også bidra til å redusere de statlige utgiftene knyttet til den foreslåtte strømstøtnadsordningen, slik at en større andel av statens inntekter kan omfordeles på en mer samfunnsmessig effektiv måte til forbrukernes beste.

¹ Se Konkurransetilsynets høringsuttalelse 15. desember 2023 – Strømprisutvalgets rapport 12. oktober 2023 "Balanseskunst", punkt 2.4 om tiltak for omfordeling og beredskap (strømstøtte).

² Midlertidig forskrift 21. januar 2022 nr. 103 av om strømstønad (FOR-2022-01-21-103) § 12.

³ Høringsnotatet punkt 4.1.4 på side 10.

⁴ Høringsnotatet punkt 4.1.4 på side 11.

Konkurransetilsynet mener videre at høringsnotatet burde inneholdt en vurdering av kontantoverføringer til husholdningene, som et alternativt tiltak for å styrke husholdningenes betalingsevne mot høye strømpriser.⁵ Tilsynet viser til at høringsnotatet bekrefter at Norgespris isolert sett vil svekke de økonomiske insentivene til strømsparing, energieffektivisering og flytting av forbruk til timer med lavere pris sammenlignet med dagens strømstønsordning.⁶ Kontantoverføringer til husholdningene vil gi større økonomisk handlingsrom til å betale høyere strømregninger, samtidig som husholdningene blir eksponert for prissignalene i markedet og dermed opprettholder insentivene til å redusere forbruket når strømprisen er høy. En slik alternativ ordning vil dermed heller ikke føre til høyere spotpriser for de som ikke omfattes av ordningen med Norgespris. Kontantoverføringer kan brukes fritt av mottakerne, for eksempel til energieffektivisering som vil gi lavere forbruk, og dermed kan føre til redusert behov for investering i ny kraftproduksjon og utbygging av overføringskapasitet. Det kan gi en mer samfunnsøkonomisk effektiv bruk av statlige overføringer. Endelig mener tilsynet at kontantoverføringer kan gi en bedre omfordelingseffekt mellom husholdningene, sett på bakgrunn av at det i høringsnotatet er funnet en positiv sammenheng mellom inntekt, boligareal og strømforbruk.⁷

Med hilsen

Marita Skjæveland
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

⁵ Kontantoverføringer ble vurdert i Strømsprisutvalgets rapport 12. oktober 2023 "Balansekunst", punkt 17.5.3 og 17.5.4.

⁶ Høringsnotatet punkt 5.2 og 5.3 på side 26.

⁷ Høringsnotatet, punkt 4.1.4 på side 11.

Mottaker
Energidepartementet

Postadresse
Postboks 8148 Dep

Poststed
0033 OSLO
Norge

Kontakt/e-post
postmottak@ed.dep.no

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032 OSLO
Norge

postmottak@nfd.dep.no